

Pers en Voorlichting

Gerecht van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 20/22
Luxemburg, 2 februari 2022

Arrest in zaak T-799/17
Scania e.a./Commissie

Het Gerecht verwerpt het beroep van Scania en handhaaft de geldboete van 880,52 miljoen EUR die de Commissie haar heeft opgelegd wegens deelname aan het kartel tussen vrachtwagenfabrikanten

Het Gerecht geeft verduidelijkingen met betrekking tot, ten eerste, de rechtmatigheid van een „hybride” procedure waarbij de schikkingsprocedure en de gewone administratieve kartelprocedure worden samengevoegd, en, ten tweede, het begrip „één enkele voortdurende inbreuk”

Bij besluit van 27 september 2017 (hierna: „bestreden besluit”)¹ heeft de Europese Commissie vastgesteld dat de vennootschappen Scania AB, Scania CV AB en Scania Deutschland GmbH, drie entiteiten van de Scania Group die actief zijn op het gebied van de productie en de verkoop van zware vrachtwagens voor langeafstandsvervoer (hierna samen: „Scania”), inbreuk hadden gemaakt op het Unierechtelijke kartelverbod² door van januari 1997 tot januari 2011 met hun concurrenten deel te nemen aan heimelijke afspraken ter beperking van de mededinging op de markt voor middelgrote en zware vrachtwagens in de Europese Economische Ruimte (EER). De Commissie heeft Scania een geldboete van 880 523 000 EUR opgelegd.

Het bestreden besluit is vastgesteld na een zogenoemde „hybride” procedure, waarin de schikkingsprocedure³ en de gewone administratieve kartelprocedure zijn samengevoegd.

In deze zaak heeft elke onderneming waaraan de mededeling van punten van bezwaar was gericht, waaronder Scania, aan de Commissie bevestigd bereid te zijn om schikkingsgesprekken te voeren. Na gesprekken met de Commissie heeft Scania evenwel besloten zich uit die procedure terug te trekken. De Commissie heeft dan ook een schikkingsbesluit vastgesteld voor de ondernemingen die een formeel verzoek daartoe hadden ingediend⁴, en het onderzoek betreffende Scania voortgezet.

In het arrest van het Gerecht van 2 februari 2022 **wordt het door Scania ingestelde beroep tot nietigverklaring van het bestreden besluit verworpen** en verschaft het Gerecht verduidelijkingen met betrekking tot de rechtmatigheid van een „hybride” kartelprocedure en het begrip „één enkele voortdurende inbreuk”.

Beoordeling door het Gerecht

¹ Besluit C(2017) 6467 final van de Commissie van 27 september 2017 inzake een procedure op grond van artikel 101 VWEU en artikel 53 van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER) (zaak AT.39824 - Vrachtwagens).

² Artikel 101 VWEU en artikel 53 van de EER-overeenkomst.

³ Deze procedure wordt geregeld in artikel 10 bis van verordening (EG) nr. 773/2004 van de Commissie van 7 april 2004 betreffende procedures van de Commissie op grond van de artikelen [101 en 102 VWEU] (PB 2004, L 123, blz. 18). Zij biedt de partijen in kartelzaken de mogelijkheid om in ruil voor een verlaging van het bedrag van de opgelegde boete hun aansprakelijkheid te erkennen.

⁴ Besluit C(2016) 4673 final inzake een procedure op grond van artikel 101 VWEU en artikel 53 van de EER-Overeenkomst (zaak AT.39824 - Vrachtwagens). Dit besluit is vastgesteld op grond van artikel 7 en artikel 23, lid 2, van verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad van 16 december 2002 betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen [101 en 102 VWEU] (PB 2003, L 1, blz. 1).

Wat de rechtmatigheid van de door de Commissie gevolgde „hybride” procedure betreft, merkt het Gerecht om te beginnen op dat, anders dan Scania stelt, het besluit van de Commissie om een dergelijke procedure te volgen op zich geen schending oplevert van het beginsel van het vermoeden van onschuld, van de rechten van de verdediging of van de verplichting tot onpartijdigheid. De bepalingen waarin de schikkingsprocedure wordt geregeld, verzetten zich er immers niet tegen dat de Commissie in het kader van de toepassing van artikel 101 VWEU een dergelijke procedure kan volgen. Bovendien **is de Commissie volgens de rechtspraak gerechtigd om in het kader van hybride procedures eerst een schikkingsbesluit vast te stellen en vervolgens een besluit waarmee de gewone procedure wordt afgesloten**, mits zij erop toeziet dat bovengenoemde beginselen en rechten worden nageleefd.

Na dit te hebben verduidelijkt, onderzoekt het Gerecht of de Commissie deze beginselen in acht heeft genomen in de omstandigheden van het onderhavige geval.

Wat de grief inzake schending van het beginsel van het vermoeden van onschuld betreft, heeft Scania aangevoerd dat de Commissie in het schikkingsbesluit haar definitieve standpunt had ingenomen op basis van dezelfde feiten als die welke in de mededeling van punten van bezwaar waren vermeld, en in dat besluit op basis van hetzelfde bewijsmateriaal als in het bestreden besluit had geconcludeerd dat deze feiten, waar ook Scania aan had deelgenomen, een inbreuk vormden.

Dienaangaande merkt het Gerecht in de eerste plaats op dat geen enkele passage van de motivering van het schikkingsbesluit, als geheel beschouwd en gelezen in het licht van de bijzondere omstandigheden waarin dit besluit is vastgesteld, kon worden opgevat als een voorbarige uitdrukking van het standpunt dat Scania aansprakelijk was. In de tweede plaats verduidelijkt het Gerecht dat het feit dat de adressaten van een schikkingsbesluit hun aansprakelijkheid erkennen, niet kan leiden tot de impliciete erkenning dat de onderneming die heeft besloten zich uit die procedure terug te trekken, aansprakelijk is wegens haar deelname aan dezelfde feiten die in het schikkingsbesluit als inbreukmakend worden beschouwd. In het kader van de gewone administratieve procedure die volgt op de vaststelling van een dergelijk besluit bevinden de betrokken onderneming en de Commissie zich in een situatie waarin tabula rasa wordt gemaakt met datgene wat in de schikkingsprocedure is vastgesteld, en de aansprakelijkheden nog moeten worden bepaald. De Commissie is dus alleen gebonden door de mededeling van punten van bezwaar en dient het dossier opnieuw te onderzoeken met inachtneming van alle relevante omstandigheden, waaronder alle informatie en argumenten die de betrokken onderneming naar voren brengt in het kader van de uitoefening van haar recht om te worden gehoord. Bijgevolg impliceert het feit dat de Commissie een bepaalde juridische kwalificatie van de feiten hanteert ten aanzien van de partijen bij de schikkingsprocedure, op zich niet dat zij noodzakelijkerwijs dezelfde juridische kwalificatie van de feiten hanteert ten aanzien van de onderneming die zich uit een dergelijke procedure heeft teruggetrokken. In dit verband staat niets eraan in de weg dat de Commissie zich in de twee besluiten van de hybride procedure baseert op gemeenschappelijk bewijsmateriaal.

Gelet op deze overwegingen en op het feit dat Scania niet heeft betwist dat zij de gelegenheid heeft gehad om alle bewijzen over te leggen ter betwisting van de feiten en bewijselementen waarop de Commissie zich in het kader van de gewone administratieve procedure heeft gebaseerd, waaronder die welke na de mededeling van punten van bezwaar aan het dossier zijn toegevoegd, **sluit het Gerecht uit dat in het onderhavige geval sprake is van een schending van het beginsel van het vermoeden van onschuld.**

Wat de grief inzake schending van de rechten van de verdediging betreft, merkt het Gerecht op dat de Commissie in het schikkingsbesluit geenszins is vooruitgelopen op Scania's aansprakelijkheid voor de inbreuk. Bijgevolg **kan het feit dat zij in het kader van deze procedure niet is gehoord, geen schending van haar rechten van verdediging opleveren.**

Wat de grief inzake schending van het beginsel van onpartijdigheid betreft, stelt het Gerecht vast dat Scania niet heeft aangetoond dat de Commissie tijdens de onderzoeksprocedure niet alle waarborgen had geboden om elke gerechtvaardigde twijfel over haar onpartijdigheid bij het onderzoek van de zaak uit te sluiten. Wanneer de Commissie in het kader van de gewone

procedure het bewijsmateriaal onderzoekt dat is overgelegd door de partijen die ervoor hebben gekozen om niet te schikken, is zij immers geenszins gebonden aan de feitelijke vaststellingen en juridische kwalificaties die zij in het schikkingsbesluit heeft verricht. Voorts geldt in het Unierecht het beginsel van de vrije bewijslevering en beschikt de Commissie over een beoordelingsmarge ten aanzien van de opportuniteit van de vaststelling van onderzoeksmaatregelen. **Haar weigering om nieuwe onderzoeksmaatregelen te treffen is dus niet in strijd met het beginsel van onpartijdigheid, aangezien niet is aangetoond dat het ontbreken van dergelijke maatregelen te wijten is aan partijdigheid van de Commissie.**

Wat het begrip „**één enkele voortdurende inbreuk**” betreft, onderzoekt het Gerecht de voorwaarden voor het bestaan van een dergelijke inbreuk in deze zaak en de voorwaarden voor toerekenbaarheid ervan aan Scania.

Wat de vaststelling van het bestaan van één enkele voortdurende inbreuk betreft, herinnert het Gerecht eraan dat, anders dan Scania heeft aangevoerd, een dergelijke vaststelling niet noodzakelijkerwijs veronderstelt dat meerdere onder artikel 101 VWEU vallende inbreuken worden aangetoond, maar dat wordt bewezen dat de verschillende vastgestelde handelingen deel uitmaken van een totaalplan ter verwezenlijking van één enkel mededingingsverstoringend doel.

In de onderhavige zaak stelt het Gerecht vast dat de Commissie rechtens genoegzaam heeft aangetoond dat de heimelijke contacten die in de loop van de tijd op verschillende niveaus hebben plaatsgevonden – meer bepaald tussen 1997 en 2004 op bestuursniveau, tussen 2000 en 2008 op lager regionaal niveau en tussen 2004 en 2011 op Duits niveau – als geheel beschouwd deel uitmaakten van een totaalplan ter verwezenlijking van één mededingingsverstoringend doel, te weten de concurrentie op de EER-markt voor middelgrote en zware vrachtwagens te beperken.

Meer in het bijzonder bleek het bestaan van verbanden tussen de drie niveaus van heimelijke contacten uit het feit dat de deelnemers aan de bijeenkomsten steeds werknemers van dezelfde ondernemingen waren, dat de op verschillende niveaus gehouden bijeenkomsten elkaar in de tijd overlaptten en dat er contacten waren tussen de werknemers op het lagere niveau van de respectieve standplaatsen van de kartelpartijen en de werknemers op Duits niveau. Bovendien zijn de aard van de gedeelde informatie, de deelnemende ondernemingen, de doelstellingen en de betrokken producten gedurende de gehele inbreukperiode dezelfde gebleven. Dus ook al zijn de heimelijke contacten op bestuursniveau in september 2004 onderbroken, werd hetzelfde kartel, met dezelfde inhoud en reikwijdte, na die datum voortgezet, met als enige verschil dat de betrokken werknemers behoorden tot andere organisatorische niveaus binnen de betrokken ondernemingen dan het bestuursniveau. In deze context is het vermeende feit dat de werknemers op het Duitse niveau van Scania niet wisten dat zij handelden in het verlengde van de praktijken die op de twee andere niveaus hadden plaatsgevonden, of dat de werknemers van Scania die deelnamen aan de bijeenkomsten op lager regionaal niveau niet op de hoogte waren van de bijeenkomsten op bestuursniveau, niet van belang voor de vaststelling dat sprake was van een totaalplan. Het besef van het bestaan van een dergelijk plan moet immers worden beoordeeld op het niveau van de betrokken ondernemingen en niet op het niveau van hun werknemers.

Wat de toerekenbaarheid van de inbreuk betreft, merkt het Gerecht op dat de factoren die bepalend zijn voor de toerekenbaarheid van één enkele voortdurende inbreuk eveneens, op soortgelijke wijze, op het niveau van de onderneming moeten worden beoordeeld. Aangezien de onderneming Scania rechtstreeks aan alle relevante aspecten van het kartel heeft deelgenomen, was de Commissie in deze zaak gerechtigd om de gehele inbreuk aan haar toe te rekenen, zonder dat zij hoefde aan te tonen dat was voldaan aan de criteria dat de betrokken onderneming belang had bij de inbreuk, alle inbreukmakende gedragingen kende en bereid was het risico ervan te aanvaarden.

NOTA BENE: Tegen de beslissing van het Gerecht kan binnen een termijn van twee maanden en tien dagen vanaf de betekening ervan een tot rechtsvragen beperkte hogere voorziening worden ingesteld bij het Hof.

NOTA BENE: Het beroep tot nietigverklaring strekt tot nietigverklaring van met het recht van de Unie strijdige handelingen van de instellingen van de Unie. Onder bepaalde voorwaarden kunnen de lidstaten, de Europese instellingen en particulieren bij het Hof van Justitie of het Gerecht een beroep tot nietigverklaring instellen. Indien het beroep gegrond is, wordt de handeling nietig verklaard. De betrokken instelling moet in voorkomend geval de door de nietigverklaring van de handeling ontstane leemte in de regelgeving verhelpen.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Gerecht niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170